

Provtagningsanvisning GT, P - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Region Gävleborg
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Kan tas kapillärt. Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma).
Förvaring/Transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning Centrifugerat prov hållbart 7 dygn i rumstemperatur 7 dygn i kyl 1 år i frys (-15)–(-25) °C
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs
Referensintervall	< 2 v 0,20–2,90 µkat/L 2 v–6 mån 0,10–1,70 µkat/L 6 mån–7 år 0,11–0,27 µkat/L 8–12 år 0,15–0,43 µkat/L 13–17 år 0,15–0,60 µkat/L K 18–40 år 0,15–0,75 µkat/L K > 40 år 0,15–1,20 µkat/L M 18–40 år 0,15–1,30 µkat/L M > 40 år 0,20–1,90 µkat/L
Svarstid	Dagligen
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	I undantagsfall inom 4 timmar
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej

Kommentarer/övrig upplysning	Hemolys kan ge felaktigt värde
Medicinsk bakgrund/indikation	Indikation: Vid förhöjt P-ALP, gallstas, vid misstanke på etylism och behandlingsuppföljning vid etylism. Gammaglutamyltransferas (GT) katalyserar hydrolysen av vissa peptider och överför glutamylgrupper till aminosyror och peptider. Det anses ha betydelse för transport för aminosyror in i cellerna. Enzymaktiviteten i plasma kommer huvudsakligen från levern både normalt och i samband med sjukliga förändringar. I levern är enzymet främst lokaliserat till gallgångsepitel och mikrovilli i gallkapillärerna. Enzymnivåerna i plasma kan dock påverkas även av exogena substanser som alkohol och relativt många typer av läkemedel. P-GT stegras även vid relativt mild typ av lever-affektion såsom leverförfettning. Då enzymaktiviteten huvudsakligen finns lokaliserad i samband med gallgångarna, sker en differentiering av plasma-GT-mönstret vid olika typer av leversjukdomar. Högsta nivåer ses vid sjukdomar som engagerar gallgångar medan däremot rena levercellsaffektioner oftast ger mera lätta stegringar. Påverkan på GT av metabola skäl (övervikt) och farmakologiska medel gör att lätta GT-stegringar är mycket svårvärderade. Sannolikt kan ett stort antal läkemedel ge förhöjda GT-nivåer i plasma och detta är helt säkrat för dextropropoxyphen, barbiturat, fenytoin och antipyrin. Även tricykliska antidepressiva och gestageninnehållande p-piller kan påverka GT-nivåerna. Provet är av begränsat värde för att diagnostisera alkoholism men kan vara av värde vid uppföljande terapi, då P-GT sjunker med en halveringstid på 1–2 veckor när en storkonsument slutar med alkohol.

Revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2022-06-16	7	Lagt till rubrik revideringar. Uppdaterat titel, efterbeställning, slagit ihop indikation och medicinsk bakgrund till samma rubrik.
2025-07-23	8	Uppdaterat titel enligt harmonisering av benämning utifrån rekommenderat rapportnamn.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet